

دریچه‌ای به تاریخ

ویسپوبیش، سال ۲، شماره ۳

جنوب‌غربی ایران و مناطق کوهستانی زاگرس فرمانروایی کردند؛ یعنی از ۲۰۳۸ تا ۱۸۵۰ پیش از میلاد مسیح.

اهل فن دریافت‌اند که قلمرو این سلسله، از حوالی خرم‌آباد تا احتمالاً مسجدسلیمان امروزی بوده (تصویر ۱) و فهرست بازمانده از پادشاهان این دودمان کهن ایرانی به قرار زیر است:

۱. گیرنمه (معاصر با سلسله اور سوم در سومر - ۲۰۳۸ تا ۲۰۳۰ پم)

۲. ان‌پی لوهن

۳. هوتران تمپت (۲۰۱۰ تا ۱۹۹۰ پم - درهم‌کوبنده‌ی سومر و اور)

۴. کیندتو

پیش‌تر، از اهمیت تاریخ ایلام (بخش غربی تمدن کهن ایران) سخن گفتیم و از سلسله‌ی اوان که نخستین دودمان شناخته‌شده‌ی ایلام باستان بوده است. اینک تاریخ ایلام کهن را ادامه می‌دهیم و به سراغ دودمان دیرین بعدی آن می‌رویم. لازم به ذکر است که آنچه در این نوشتار درباره تاریخ ایلام، کوتاه و به خلاصه آمده، عموماً برگرفته از کتاب ارجمند «شهریاری ایلام» (اثر: والتر هینتس - ترجمه دکتر پرویز رجبی - نشر ماهی - ۱۳۸۷) است.

دودمان دوم: پادشاهان «سیماش»
Shimashki (شیماشکی)

این دودمان، حدود ۲۰۰ سال در غرب و

۵. ایندئوی یکم

۶. تَن روهور اتر

۷. ایندئوی دوم

۸. ایندئو نپیر

۹. ایندئو تِمیت (۱۸۷۵ تا ۱۸۵۰ پم)

را ایجاد کردند و حدود ۳۵۰ سال (از ۱۸۵۰ تا ۱۵۰۰ پم) بر سرتاسر جنوب غربی ایران فرمانروایی کردند (تصویر ۲).
۲۱ پادشاه نامدار این سلسله به قرار زیرند:

۱. اِپرت یکم: (۱۸۵۰ پم) بنیانگذاری بزرگ با نَسَبی نامشخص که طبق دانسته‌ها، شاهی مَلّی‌گرا بود. شهرت و محبوبیت این پادشاه، احتمالاً در بین مردم زمانه‌اش آنقدر زیاد شد که از آنان لقبی «ایزدگونه» یافت.

۲. سیلَههه: (۱۸۳۰ تا ۱۸۰۰ پم) پادشاهی مَلّی‌گرا و پُر القاب که همسرش «اُم هَشتوک» نیز به اندازه خود او محبوب بود به حدّی که مادر این دودمان نامیده شد. این شاهبانو را نیای اصلی همه‌ی شاهان بعدی دانسته‌اند که برای مدتی هم به عنوان تنها فرمانروای «زن» رسمی شوش بر تخت

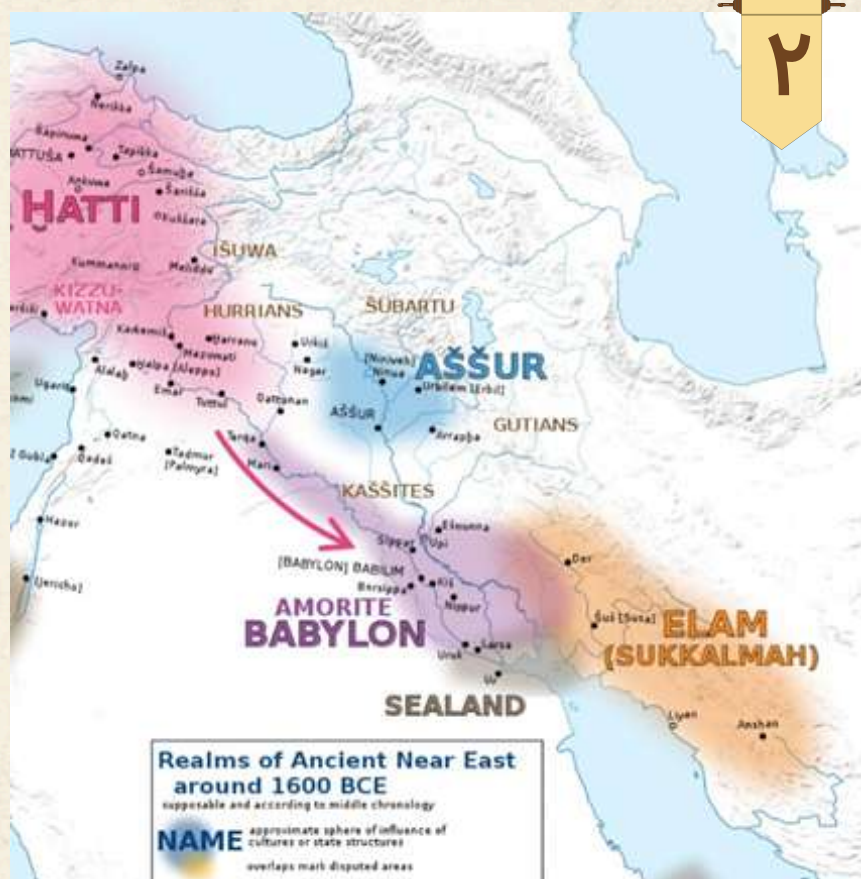
از پایان سلسله‌ی سیماش، اخبار دقیقی برجای نمانده و آنها نیز مانند اغلب دودمان‌های ایلام باستان، به شکلی مُبهم و نامعلوم، از پهنه‌ی تاریخ محو شده‌اند.

دودمان سوم:

پادشاهان سلسله‌ی «اِپرتیان»

Eparti - Sukkalmah

این سلسله، از آن خاندانی گمنام اما درازعمر است که قانون اساسی ایلام

۲۰. کوک ناهونته

۲۱. کوتیر ناهونته دوم (۱۷۰۰ تا ۱۵۰۰ پم)

پایان سلسله اِپرتیان نیز با تمامی بیست و یک پادشاه خویش، در ۱۵۰ سال تاریکی مشهور به «شب کاسی‌ها» فرو رفته است؛ یعنی مُحتملاً با حملات وحشیانه‌ی کاسیان، این دودمان ایلامی نیز محو و سرتاسر سرزمین ایلام به مدت یک و نیم قرن، در خاموشی سنگین بوده است.

آ.

ادامه دارد

پادشاه ایلامی در حال گذر از بازار
(تولید در آتلیه ویسپوبیش و هوش مصنوعی)

نشست.

۳. سیرکتوه یکم (همزمان با حمورابی در بابل)

۴. سیموت ورتش (همزمان با حمورابی در بابل)

۵. سیوه پلر هوهپک (نبردهای بسیار میان دو سرزمین ایلام و بابل)

۶. کودوزولوش یکم (تداوم نبردهای ایلام با بابل)

۷. کوتیر ناهونته یکم: (۱۷۳۰ تا ۱۷۰۰ پم) او با حمله‌ای بسیار مهیب به بین‌النهرین، حکومت اگد را به انتقام سال‌ها ستم بر ایلام نابود و برای همیشه محو ساخت. حضور دوباره سیاسی و بین‌المللی ایلام در عرصه‌ی جهان مسکون، از زمان این پادشاه، دوباره آغاز می‌شود. با اقتداری که او به سلسله‌ی اِپرتیان بخشید، چهارده پادشاه پس از او نیز جمعاً مدت ۲۰۰ سال (حدود ۱۷۰۰ تا ۱۵۰۰ پم) بر تخت شاهنشاهی ایلام نشستند:

۸. لیلَه ایرتش

۹. تمپت آگون یکم (بسیار خانواده‌دوست و در رده شاهان مهم ایلام کهن)

۱۰. تَن اُولی

۱۱. تمپت هَلکی

۱۲. کوک نشور

۱۳. کوتیر سیلههه یکم

۱۴. تمپت رپتش

۱۵. کودوزولوش دوم

۱۶. تَتَه

۱۷. اَتَه مرّه هَلکی

۱۸. پَلَه ایشن

۱۹. کوک کروش